

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 134/2012-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti M., spoločnosť s ručením obmedzeným, S., zastúpenej advokátkou JUDr. D. T., K., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 31 Cob 7/2011-338 z 19. apríla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti M., spoločnosť s ručením obmedzeným, o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júna 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti M., spoločnosť s ručením obmedzeným, S. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. D. T., K., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 31 Cob 7/2011-338 z 19. apríla 2011.

Predmetom konania je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky o vydanie vecí (účtovných dokladov a účtovných kníh sťažovateľky za roky 2002 až 2005, všetky zmluvy a doklady spoločnosti uzavreté s tretími osobami v rokoch 2002 až 2005, ako aj všetky ostatné písomnosti týkajúce sa vnútornej činnosti spoločnosti ako právnickej osoby) od žalovaných.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«Dňa 12. 05. 2011 bol sťažovateľovi doručený rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 19. 04. 2011 sp. zn. 31 Cob/7/2011, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu v Senici zo dňa 27. 10. 2010 sp. zn. 4Cb/157/2006 v konaní vedenom v právnej veci žalobcu: M., s. r. o. proti žalovaným: 1/ M. B. predtým Š. a 2/ S. S. o vydanie vecí. Rozsudkom Okresného súdu v Senici bola žaloba na vydanie vecí zamietnutá a žalovanej 1/ bola priznaná náhrada trov konania v sume 478,56 €.

Sťažovateľ má za to, že rozhodnutím Krajského súdu v Trnave mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Z uvedeného dôvodu podáva túto ústavnú sťažnosť a zároveň uvádza, že dňa 08. 06. 2011 bolo podané aj dovolanie na Najvyššom súde SR s odvolaním sa na ustanovenie § 237 písm. f) O. s. p. Sťažovateľ podáva túto ústavnú sťažnosť spolu s dovolaním z dôvodu zachovania lehoty, pretože je predpoklad, že konanie o dovolaní na Najvyššom súde SR nebude skončené v lehote na podanie ústavnej sťažnosti.

Sťažovateľ v konaní pred prvostupňovým súdom žaloval o vydanie vecí...

Na preukázanie svojich tvrdení navrhol sťažovateľ vykonať množstvo dôkazov, ktoré súd síce aj vykonal, avšak vo svojom rozhodnutí sa nimi nezaoberal a nevysporiadal sa s nimi. Túto skutočnosť namietal sťažovateľ aj v odvolaní proti rozsudku prvostupňového súdu. Odvolací súd však vo svojom rozhodnutí, ktorým potvrdil rozsudok prvostupňového súdu sa s námietkami uvedenými v odvolaní nevysporiadal a v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O. s. p. sa obmedzil len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia z dôvodu stotožnenia sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v celom rozsahu. V tomto sťažovateľ vidí odňatie možnosti konať pred súdom.

Sťažovateľ má za to, že prvostupňový súd a tiež odvolací sa absolútne nevysporiadali s dôkazmi, ktoré majú závažný dopad na rozhodnutie vo veci samej. Prvostupňový súd sa nielenže nevysporiadal s mnohými podstatnými dôkazmi, tieto dokonca v odôvodnení svojho rozsudku ani nespomína. Odvolací súd napriek tejto skutočnosti takýto rozsudok potvrdil a s odôvodnením sa v plnom rozsahu stotožnil. Absolútne sa nezaoberal namietanými skutočnosťami a dôvodmi odvolania. ...

Všetky vyššie uvedené dôkazy, ktoré boli vykonané majú podľa názoru sťažovateľa podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Nie je teda možné, aby sa súdy nimi vôbec nezaoberali a v odôvodnení svojich rozsudkov ich ani nespomenuli.

... sťažovateľ si je vedomý, že súd nie je povinný odpovedať na každý argument, avšak má za to, že dôkazy, ktoré boli v konaní získané, a s ktorými sa súd vôbec nevysporiadal, majú zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Tiež sťažovateľ v odvolaní „brojil“ proti dôvodom uvedeným v rozhodnutí súdu prvého stupňa, s čím sa odvolací súd vôbec nezaoberal a v plnom rozsahu sa stotožnil aj s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa. ...

Sťažovateľ má tiež za to, že vyššie uvedené dôkazy majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie vo veci samej.»

Sťažovateľka na základe uvedených skutočností žiada, aby ústavný súd vo veci takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 31 Cob/7/2011 zo dňa 19. 04. 2011 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 31 Cob/7/2011 zo dňa 19. 04. 2011 a vracia mu vec na ďalšie konanie.

Krajský súd v Trnave je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy tohto konania vo výške 261.82 € na účet jej právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V tejto súvislosti považoval za potrebné poukázať na svoje subsidiárne postavenie pri ochrane ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv.

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom

právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že samotné namietanie porušenia niektorého zo základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom prostredníctvom sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie a rozhodovanie o nej.

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio – inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie jeho zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (m. m. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010).

Zo samotnej sťažnosti, ale tiež zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že ochrany svojich ústavou a kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sa sťažovateľka domáha tak sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj dovolaním

podaným 8. júna 2011, o ktorom dosiaľ Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) nerozhodol. Vec je vedená na najvyššom súde pod sp. zn. 3 Obdo 42/2011.

Z uvedeného vyplýva, že v okolnostiach daného prípadu sťažovateľka podaním dovolania (založeného na v zásade obdobnej argumentácii, akú uplatňuje v sťažnosti podanej ústavnému súdu), ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľkou využitý, ako predčasné (porovnaj napr. IV. ÚS 242/2010).

Ústavný súd môže prijať sťažnosť na ďalšie konanie a meritórne o nej rozhodnúť až vtedy, ak príslušné orgány verejnej moci už nemajú možnosť namietaný stav zásahu do základných práv alebo slobôd napraviť.

Súčasťou konštantnej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 180/2010).

Iba za predpokladu, že sťažovateľ využil všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej ochrany svojho základného práva alebo základnej slobody a nebol s ich uplatnením úspešný, môže predložiť sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy – pre namietané porušenie svojho základného práva alebo slobody ústavnému súdu. K tomu treba dodať, že sťažovateľ nemá podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry

ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľom ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí.

Ústavný súd už vyslovil názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 145/2010, IV. ÚS 195/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd už v tejto súvislosti taktiež judikoval (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, III. ÚS 167/2010, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 195/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude v takýchto prípadoch považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04 alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, ak by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to navádzať potenciálnych sťažovateľov na obdobný postup, aký zvolila v okolnostiach daného prípadu sťažovateľka, t. j. k paralelnému podávaniu sťažností ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale ju podľa zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd uvádza, že sťažovateľka nepreukázala relevantnú príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením jej základného práva a označeným postupom krajského súdu, a preto ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2012